

Jak strategia informatyzacji przełoży się na cyfryzację kraju

27 września br. Rada Ministrów przyjęła uchwałę zmieniającą Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa. W ten sposób rząd określił cele i sposoby, za pomocą których administracja ma dostarczyć efektywne e-usługi publiczne obywatelom i przedsiębiorcom.

Rys. D. Jagodzińska

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP, itwa.pl/pzip16) jest dokumentem wykonawczym dla strategii rozwoju Sprawne Państwo 2020 „opisującym działania rządu zmierzające do dostarczenia społeczeństwu wysokiej jakości elektronicznych usług publicznych”. Zaktualizowany PZIP zawiera w sobie konkretne propozycje rozwiązań ujęte w Planie Działań Ministra Cyfryzacji (PD MC).

– Chcemy, by strategia [PD MC – przyp. red.] stała się podstawą partnerstwa publiczno-publicznego i byśmy mogli w końcu skutecznie zintegrować systemy administracyjne państwa i odnosić korzyści, jakie daje nam wszystkim interoperacyjność – zapowiadał zmiany Mariusz Madejczyk, pełnomocnik ministra cyfryzacji do spraw współpracy administracji rządowej i samorządowej podczas Ogólnopolskiego Konwentu Informatyków w czerwcu br.

Przyjęty plan działań opisuje szczegółowo 10 działań, które pozwolą na „zintegrowanie rozproszonych zasobów informatycznych państwa i zapewnienie ich interoperacyjności, a także ustandaryzowanie informacji publicznej”. Mają też usprawnić funkcjonowanie państwa oraz obniżyć koszty wdrażania i utrzymywania publicznych systemów IT. Ministerstwo Cyfryzacji (MC) chce, by w perspektywie od 3 do 5 lat połowa obywateli ok. 80% swoich relacji z administracją mogła prowadzić przez internet. Jednocześnie zgodnie z programem „Od papierowej do cyfrowej Polski” w ciągu najbliższych 5 lat udział gotówki w obrocie ma spaść z 21,5% do ok. 15%, a do końca 2017 r. wszystkie urzędy mają umożliwić płatności kartowe lub mobilne (patrz: s. 12, „IT w Administracji” 2016, nr 10).

Cele programu

Nowy PZIP powstał w ścisłej współpracy z resortami i instytucjami publicznymi, które aktywnie będą uczestniczyć w realizacji działań przewidzianych w programie. Bardzo ważne jest jednak to, że realizacja strategii będzie uwzględniała dotychczasowy dorobek samorządów, które również zostaną zaangażowane w prace nad cyfryzacją państwa. Chodzi o to, by niwelować „informatyczne wyspy” w administracji rządowej oraz likwidować nakładanie się zakresów projektów IT realizowanych przez wszystkie jednostki publiczne. Minister Cyfryzacji poprzez PZIP chce przede wszystkim doprowadzić do racjonalizacji celów, które mają być realizowane poprzez informatyzację, oraz wymusić sensowność finansowania. Z dokumentu wynika też, że w najbliższym czasie postawiono na centralizację systemów teleinformatycznych tworzonych przez administrację, przy założeniu, że to obywatel jest głównym beneficjentem wszelkich działań administracji. PZIP ma zatem wspierać rozwój społeczny i gospodarczy poprzez zapewnienie efektywnych e-usług publicznych.

W obszarze strategicznym PZIP ma spowodować „przejęcie od administrowania do zarządzania rozwojem, poprzez m.in. wprowadzenie spójnej strategii zarządzania informacją oraz jednolitych zasad, standardów budowy i eksploatacji budowy rozwiązań IT w administracji”. Ma zwiększyć liczbę e-usług dostępnych dla obywateli i przedsiębiorców oraz spowodować, że coraz więcej osób będzie z nich korzystało. Od strony operacyjnej natomiast program ma stworzyć spójny, logiczny i sprawny system informacyjny państwa (patrz: s. 26) oraz zapewnić przejrzystość funkcjonowania administracji. Dzięki PZIP mają zostać dostarczone „usługi kluczowe dla obywateli i przedsiębiorców, w sposób efektywny kosztowo i jakościowo” z zapewnieniem interoperacyjności istniejących i nowych systemów teleinformatycznych. Dodatkowym celem przyjętej przez rząd strategii informatyzacji jest także zwiększenie udziału osób w tzw. jednolitym rynku cyfrowym. Ma to być osiągnięte poprzez zbudowanie zaufania do e-usług poprzez zapewnienie należytej ochrony danych osobowych zgodnie z przepisami RODO (itwa.pl/rodo).

Plan działań Ministra Cyfryzacji

Praktyczne działania i projekty, które według Ministra Cyfryzacji mają doprowadzić do realizacji strategicznych i operacyjnych celów PZIP, ujęto w załączniku nr 1 tego dokumentu. Plan ten składa się z siedmiu kluczowych elementów informatyzacji państwa (opisujemy je w dalszej części artykułu) uzupełnionych o trzy obszary dotyczące organizacji (Centrum Kompetencyjne Administracji), nadzoru (Główny Informatyk Kraju) i koordynacji (Linia Współpracy 2016) nad nimi. W ten sposób racjonalna i skoordynowana informatyzacja administracji ma stać się narzędziem realizacji strategii Sprawne Państwo 2020 oraz idei otwartego rządu. W praktyce ma się to przełożyć m.in. na projektowanie usług zgodnie ze standardami dostępności dla osób

niepełnosprawnych (WCAG 2.0) i udostępnianie danych publicznych w formatach umożliwiających przetwarzanie maszynowe – czyli bez konieczności składania wniosków. Co ciekawe, w tym ostatnim zakresie przedstawiony został w październiku br. „Program Otwierania Danych Publicznych” (itwa.pl/podp).

Według PD MC najistotniejsze elementy budowy sprawnej administracji to: koordynacja i synergia centralnych i regionalnych projektów informatycznych, ustanowienie wspólnych i jednolitych standardów, interfejsów komunikacyjnych i mechanizmów zachęcających do współdzielenia infrastruktury i zasobów. Ważnym elementem budowy cyfrowego państwa jest także podnoszenie kompetencji urzędników w tym zakresie. Dokument wskazuje też, że od strony technicznej będą wymagane: migracja rejestrów do Systemu Rejestrów Państwowych, wdrożenie jednolitego systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją oraz wprowadzenie obowiązkowych standardów interfejsów komunikacyjnych i API. Od tego będzie bowiem zależała realizacja idei zautomatyzowanej, dostępnej i transparentnej administracji publicznej. Warto przy tym zauważyć, że jednocześnie PD MC zakłada dużą otwartość co do ostatecznego kształtu rozwiązań organizacyjnych, prawnych, technologicznych i architektonicznych – mają być one wypracowywane w ramach prac eksperckich realizowanych w ramach programu „Od papierowej do cyfrowej Polski” i Linii Współpracy 2016 oraz wewnątrz struktur resortu cyfryzacji.

Portal RP

Jak czytamy w PZIP: „realizacja postulatów państwa przejrzystego i otwartego na potrzeby obywateli wymaga uporządkowania sposobów komunikacji obywateli z administracją”. Chodzi tu o to, by usługi cyfrowe dla obywateli i przedsiębiorców były „dostępne w nierozproszonej, jednolitej formie” – dziś znajdują się w wielu systemach centralnych, regionalnych oraz nierzadko powiatowych i gminnych. Celem pierwszego działania ujętego w PD MC jest więc udostępnienie pojedynczego punktu kontaktu z administracją. Przy realizacji tego zadania uporządkowane i ujednoczone zostaną opisy procedur administracyjnych w skali kraju (dziś te same usługi mają różne opisy, w zależności od platformy, poprzez którą są udostępniane). Portal Rzeczypospolitej Polskiej (polska.gov.pl) „nie tylko zjednoczy rozproszone dotąd kanały informacyjne poszczególnych jednostek administracji publicznej, ale również będzie oferował cały katalog usług państwowych”. Za jego pomocą obywatele i przedsiębiorcy zyskają dostęp do informacji o instytucjach i sposobie realizacji poszczególnych procedur oraz do usług elektronicznych urzędów, niezależnie od tego, która platforma (resortowa, regionalna, lokalna) będzie je realizowała. Ważnym elementem portalu będzie też udostępnianie danych przestrzennych, np. w kontekście przeglądania, wyszukiwania i wizualizacji zbiorów danych.

Struktura i zakres informacji, jakie pojawią się na pierwszej wersji Portalu RP, zostały bardzo szczegółowo opisane w załączniku do PD MC. Wiadomo więc, że w zakresie administracji rządowej w ten sposób zostaną ujednoczone strony „wizerunkowe” i Biuletyny Informacji Publicznej poszczególnych resortów oraz wprowadzona zostanie spójna identyfikacja wizualna. Wydzielona zostanie też część informacyjna od usługowej (katalog usług publicznych), a nowym CMS-em zostaną objęte nie tylko ministerstwa (do 31 marca 2017 r.), lecz także agencje, inspekcje i urzędy. System zostanie w przyszłości otwarty dla samorządów i innych jednostek realizujących zadania publiczne, zastępując w tym zakresie SSDIP (ssdip.bip.gov.pl) – wymagać to będzie jednak zmian w prawie. Co ciekawe, portal zostanie zintegrowany z planowanym systemem EZD RP, dzięki czemu dostęp do informacji publicznych gromadzonych w urzędach zostanie w dużej części zautomatyzowany.

Jednym z walorów nowego portalu będzie możliwość sprawdzenia przez obywatela, jakie informacje na jego temat zebrało państwo, na jakim etapie rozpatrywania jest wniosek lub jakie postępowania aktualnie toczą się w jego sprawie. Dostęp do tych informacji będzie możliwy po zalogowaniu się do systemu z użyciem środka identyfikacji dopuszczonego w ramach krajowego schematu identyfikacji elektronicznej. Za pomocą serwisu polska.gov.pl będzie też można komunikować się z podmiotami publicznymi „dzięki nowym i uproszczonym mechanizmom skutecznego doręczania dokumentów urzędowych”. W tym celu trzeba będzie jednak założyć konto, które dodatkowo umożliwi obsługę dokumentów urzędowych oraz wgląd w historię kontaktu z urzędem. Dodać należy, że „skrzynka obywatela” jest aktualnie wypracowywana, a jej idea polega na tym, by w jednym miejscu agregowane były dokumenty wysyłane do różnych systemów resortowych. Warto przy tej okazji zauważyć, że PZIP przewiduje zmianę koncepcji ePUAP, który „podzielony zostanie na platformę zaplecza (back-end), wspierającą Portal w zakresie obsługi obywatela i przedsiębiorcy oraz dedykowaną urzędom (np. portal interoperacyjności, czy też CRWD)”.

[...]

Autor jest redaktorem naczelnym „IT w Administracji”.

Cytowania w artykule pochodzą z Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (itwa.pl/pzip16).

<http://itwadministracji.pl/numery/listopad-2016/jak-strategia-informatyzacji-przełoży-sie-na-cyfryzacje-kraju.html> 191021